

editörün kaleminden

Çok Değerli Okurlarımız,

Mart sayımızda sizlerle birlikte olmaktan çok mutluyuz. Bu sayımızda sekiz araştırma ve altı derleme makalemiz bulunmaktadır.

Araştırmaların ilki Sayın Cigerci ve arkadaşlarının yapmış olduğu **“Sağlık Yüksekokulunda Okuyan 4. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Örgütlenmeye İlişkin Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi”**dir. Bu çalışma, mesleki örgütlenme konusunda bilgi düzeyinin tüm öğrencilerde orta düzeyin üzerinde olduğu ve hemşirelik öğrencilerinin mesleki örgütlenme bilincinin düşük olduğu saptanmış olup, hemşirelik müfredatına önemli bir veri sağladığı için bu çalışma değerlidir.

İkinci araştırma makalemiz **“Hemşirelik Öğrencilerinin İlaç Uygulamalarına İlişkin Bilgilerini Yeterli Bulma Durumları”**dir. Sayın Zaybak ve arkadaşlarının yürüttüğü bu çalışma, karşılaştırmalı tanımlayıcı niteliktedir. Bulgular doğrultusunda hemşire adaylarının ilaç uygulama hatası yapma olasılığının yüksek olduğu ve öğrencilerin farmakolojik bilgilerinin güçlendirilmesinin güvenli ilaç uygulamalarında önemli bir gereklilik olduğunun belirlenmesi, hemşirelik müfredatının ciddi gözden geçirilmesi gerekliliğine vurgu yapması açısından bu çalışma çok önemlidir.

Üçüncü araştırma makalemiz **“Bir Hastanede Çalışan Hemşirelerin İlaç Hatası Bilgi Düzeyi ve İlaç Hatalarının Raporlanması ile İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi”**dir. Sayın Aydın ve arkadaşları tarafından yapılan bu çalışma, tanımlayıcı-kesitsel tiptedir. Hemşirelerin üçte biri (%28.9) ilaç hatası ile ilgili sorunları kendi aralarında çözülebileceğini, %9.6'sı nasıl raporlama yapılacağını bilmediklerini, %0.9'u ise ilaç hatalarının raporlanmasına gerek olmadığını belirtmiştir. Hemşirelerin ilaç hatası raporlama konusundaki bilgilerini daha etkin şekilde uygulamaya yansıtılmeleri amacıyla kurumsal stratejilerin geliştirilmesi ve eğitimlerin planlanmasına dikkat çektiği için bu çalışma hemşirelik açısından çok değerlidir.

Dördüncü araştırma makalemiz Sayın Ertekin ve Sayın Özmen tarafından yürütülen **“Bir Üniversite Hastanesinde Çalışan Hemşirelerde İşe Yabancılaşmayı Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi”**dir. Tanımlayıcı-kesitsel nitelikte olan bu araştırma, Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesi'nde araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen toplam 268 hemşire üzerinde yapılmış olup, elde edilen verilere göre; Hemşirelerin İşe Yabancılaşma Ölçeği toplam puan ortalaması 75.27±10.33 ile “orta-düşük düzeyde”, İşe yabancılaşmanın en yüksek olduğu alt boyut “Karar Sürecine Katılım” iken, en düşük olduğu alt boyut “İş Bölümü” alt boyut olarak saptanmıştır. Araştırmada yapılan çok değişkenli analiz sonucunda iş yerindeki pozisyon, mesleki yayınlan takip etme, mesleki derneklerle üye olma ve medeni durum değişkenlerinin hemşirelerde işe yabancılaşmanın %16'sını yordadığı ortaya koymuştur. İşe yabancılaşmayı yordayan değişkenlerin kurum yöneticileri tarafından dikkate alınmasının hemşirelerin işe yabancılaşmasını minimize etmeye katkı sağlayacağı için bu çalışma çok değerlidir.

Beşinci araştırmamız Sayın İnkaya ve Karadağ tarafından yapılan **Tip 2 diyabetli yedi hasta ve onların bakım veren yedi hemşire araştırmanın örneklemi oluşturduğu kalitatif bir çalışmadır.** Veri toplamak için yapılandırılmış derinlemesine görüşme yöntemi kullanılmıştır. Diyabetli bireylerle

yapılan görüşmeler sonunda yapılan kalitatif değerlendirilmelere göre alt temalar; diyetle uyum, egzersiz yapma, stres yönetimi ve insülin yapma olarak saptanmış olup, bakım veren hemşirelerle yapılan görüşmelerde ortaya çıkan alt temalar ise diyet, eğitim ve insülin yapmadır. Bu bulgulara göre hemşirelerin diyabetli hastalara verdikleri danışmanlıkları ve eğitimi yönlendirmeleri, hastalara tanı almadan başlayarak özyönetimde zorlandıkları konularda yaşam boyu rehberlik etmelerinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Altıncı araştırmamız **“Hemşirelerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarını Etkileyen Faktörler”**dir. Sayın Bostan ve Sayın Beşer'in yürüttükleri bu çalışma, tanımlayıcı nitelikte olup, Ege Bölgesi'ndeki bir il merkezinde bulunan SB Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 278 hemşire araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmanın verileri “sosyodemografik veri formu” ve “Sağlıklı Yaşam ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Çalışmaya katılan hemşirelerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeği puan ortalaması 125.62±19.40 olarak bulunmuş olup, alt grupları arasında en yüksek puan ortalaması manevi gelişim (26.16±4.26) ve en düşük puan ortalaması fiziksel aktivite (15.32±4.81) olarak belirlenmiştir. Rol modeli olacak hemşirelerin kendi sağlıklarına yeterince dikkat etmemesi ilgi çekicidir.

Yedinci araştırma makalemiz ise **“Hemşirelik Öğrencilerinin Aleksitimi Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”**dir. Sayın Aksoy ve Sayın Çoban'ın yürüttüğü bu çalışma; tanımlayıcı tiptedir. Öğrencilerin orta düzeyde aleksitimik olduğu ve aleksitimi düzeyinin hasta ile iletişimini olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Çalışma sonuçları, Hemşirelik Müfredatında iletişime daha fazla yer verilmesine vurgu yapmaktadır.

Son araştırma makalemiz **“Bireysel Yenilikçilik Ölçeği'nin Hemşireliğe Uyarlanması: Türkçe Geçerlik - Güvenilirlik Çalışması”**dir. Metodolojik türde yürütülen bu çalışmada elde edilen verilere göre; Bireysel Yenilikçilik Ölçeğinin Türkçe versiyonu 18 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin madde toplam puan korelasyon değerleri .41 ile .62 arasında iken, faktör yükleri .49 ile .75 arasındadır ve test-tekrar sonuçları istatistik olarak önemlidir. Ölçeğin cronbach alfa değeri toplamda .82, alt boyutlarda ise .72 ve .80 arasında belirlenmiştir. Araştırma sonucunda hemşireliğe uyarlanan Bireysel Yenilikçilik Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu saptanmıştır. Ülkemize geçerliliği ve güvenilirliği olan bir ölçek kazandırdığı için bu çalışma çok önemlidir.

Bu sayımızdaki ilk derleme makalesi, Sayın Koç ve arkadaşlarının yazdığı **“Hemşirelik Uygulamalarında, Araştırmalarında, Yönetiminde ve Eğitiminde Kuramların Kullanımı”**dir. Hemşirelik kuramlarının tüm hemşirelik girişimlerinde kullanılmalarına ilişkin araştırma örnekleriyle verilmesi açısından çok değerli bir makaledir.

İkinci derlememiz **“Nöroşirürji Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Hastalarda Konstipasyon ve Hemşirelik Bakımı”**dir. Sayın Turan ve arkadaşlarının kaleme aldığı bu derlemede nöroşirürji yoğun bakım ünitesinde yatan hastalarda konstipasyon

görülme sıklığı, nedenleri, komplikasyonları ve konstipasyon sorununu önlemeye ve çözmeye yönelik hemşirelik bakımı açıklanmış olup, bu alanda çalışan hemşirelere rehber niteliktedir.

Üçüncü derlememiz **“Küreselleşmenin Yaratdığı Yoksulluk: Çocuk Yoksulluğu”**dur. Sayın Kudubeş ve arkadaşlarının yazdığı bu makalede; Ailelerinin yoksul olması nedeniyle yoksul olan çocuklar bu sorunu hem sosyal hem ekonomik hem de sağlık açısından yaşamakta ve bu durum çocukların ölmesine neden olmakta, bunun nedeninin de Neo - liberal politikalar olduğu, çözümün ise devletlerin bu konuda çok büyük sorumlulukları almasının gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bu nedenle, hemşireler ve öğrencilerde farkındalık yaratması nedeniyle çok değerli bir makaledir.

Dördüncü Derleme yazısı **“Kanserden Sağ kalan Çocuklarda Yaşam Kalitesi: Literatür Taraması”**dir. Sayın Arpacı ve Sayın Törüner tarafından kaleme alınan bu derlemede; Yöntem: Literatür tarama PubMed, Medline ve Wiley Interscience veri tabanları kullanılarak yapılmıştır. 2005-2014 yıllarında İngilizce dilinde yayınlanmış çocukluk çağı kanserlerinden sağ kalanların yaşam kalitesini inceleyen 8 çalışma dahil edilmiştir. İncelenen çalışmalarda kızların, santral sinir sistemi tümörlerinden sağ kalanların, tedavide kranial radyoterapi alanların, sağ kalım süresi daha uzun olanların, fiziksel ve psikososyal sorunları olanların yaşam kalitelerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Sağ kalan çocukların genel olarak yaşam kalitelerini iyi tanımladıkları, bununla birlikte fiziksel ve psikososyal iyilik halleri ile doğru orantılı olarak düşük yaşam kalitesi açısından risk altında olduklarına dikkati geçmesi açısından önemlidir.

Beşinci derlememiz **“Hasta Güvenliği Açısından Önemli Bir Sorun: Hasta Teslimi”**dir. Sayın Taşkıran ve Sayın San tarafından yazılmış olan bu derlemede; hasta teslim sürecinin önemini vurgulayarak sağlık bakımı uygulamalarının kalitesini artırmak, hasta güvenliğine yönelik alınan tedbirlerle katkı sağlamak olduğu için hemşirelere ve öğrencilere rehber niteliğindedir.

Son derleme yazısı Sayın Cangöl ve Sayın Şahin tarafından yazılan **“Emzirmenin Desteklenmesinde Bir Model: Pender'in Sağlığı Geliştirme Modeline Dayalı Motivasyonel Görüşmeler”**dir. Bu derlemede emzirme davranışını desteklemede Pender'in Sağlığı Geliştirme Modeline dayalı motivasyonel görüşmelere ilişkin kavramsal çerçeve literatür doğrultusunda incelenmiş olup, model çalışacak olan akademisyenlere, hemşirelere ve öğrencilere önemli katkılar sağlayacaktır.

Bu sayımızdaki yazarlara, hakemlere, Editör Yardımcılara; Prof. Dr. Sayın Ayşe Beşer'e, Doç. Dr. Sayın Ayfer Aydın'a, yazi işleri müdürü Yrd. Doç. Dr. Sayın Emine Türkmen'e ve emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

Ben ve Editör yardımcılarımız sizlere veda ederken, bu güzel bahar sabahındaki açan tomurcuklar gibi umutlarınızı hiç yitirmeyin, daha aydınlık günler hepimizin olsun.

Sevgilerimle,

Prof.Dr. Zuhal Bahar; Editör